

PRITARTA
Mažeikių rajono
savivaldybės mero
2025 m. d. potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA
Mažeikių lopšelio-darželio „Žilvitis“
direktoriaus pavaduotojo ugdymui,
pavadojančio direktorių
2025 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V1-83

MAŽEIKIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽILVITIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 1. MŪSŲ POŽIŪRIS Į VAIKĄ IR JO UGDYMĄ(SI)

Mažeikių lopšelio-darželio „Žilvitis“ (toliau – Mokykla) ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023). Programos tikslas — užtikrinti kokybišką vaikų nuo 1 metų iki 6 metų ugdymą, atsižvelgiant į jų raidą, poreikius ir sveikatingumo aspektus. Naudojami „Geros pradžios“ ir STREAM metodai. Įstaiga aktyviai dalyvauja sveikatinimo projektuose, skatinančiuose fizinį aktyvumą ir didina dėmesį vaikų sveikatai bei sveikos gyvensenos propagavimui. Įgyvendinamos socialinių, emocinių įgūdžių ugdymo programos „Zipio draugai“ ir „Kimochi“.

Mokyklos Programa grindžiama sociokultūrine ir konstruktyvistine raidos teorijomis. Sociokultūrinė teorija pabrėžia socialinės sąveikos ir kultūrinių praktikų svarbą vaikų vystymuisi. Vaikai mokosi bendradarbiaudami, dalyvauja grupiniuose žaidimuose ir diskusijose, taip ugdydami socialinius ir kultūrinius įgūdžius.

Konstruktyvistinė teorija skatina vaikus aktyviai kurti žinias per asmeninę patirtį ir sąveiką su aplinka. Teorija akcentuoja praktinių užduočių, žaidimų ir problemų sprendimo svarbą, mokytojas skatina vaikų smalsumą ir refleksiją.

Programoje taip pat įtvirtinama visuminio, patyriminio, ugdymo(si) žaidžiant ir universalus dizaino prieiga, kuri užtikrina visų vaikų, nepriklausomai nuo jų gebėjimų, sėkmingą dalyvavimą ugdymo procese, pašalinant barjerus ir taikant įvairius ugdymo metodus. Tai leidžia sukurti bebarjerę ugdymo(si) aplinką, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius ir skirtumus.

Programa, vadovaujantis mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo ataskaita, peržiūrima nuolat ir atnaujinama ne rečiau kaip kas 5 metus.

1. 2. UGDYMA(SI) GRINDŽIANČIOS VERTYBĖS

Programos dėmesio centre – vaikas, jo patirtis, veikla, interesai, motyvacija, bendravimas, bendradarbiavimas, socialinės, kultūrinės veiklos. Vaikų ugdymas grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

Vaiko orumas – pripažįstama ir puoselėjama kiekvieno vaiko neginčijama vertė, autentiškumas, unikalumas. Puoselėjama pagarba kiekvieno asmens skirtybėms ir unikalumui.

Vaiko gerovė – puoselėjama vaiko sveikata, darna su savimi ir visokeriopa aplinka, užtikrinamas saugumas, o vaiko gerovė pripažįstama kaip labai svarbus veiksnys vaiko vystymuisi.

Saviraiškos laisvė – pripažįstamas kiekvieno vaiko kūrybinis potencialas, laisvė savitai save išreikšti. Palaikoma ir skatinama įvairiapusė saviraiška, sukuriamos tam sąlygos.

Lygiavertis dalyvavimas – pripažįstamas vaiko lygiavertiškumas sąveikaujant, sudaromos maksimalios sąlygos kiekvienam vaikui įsitraukti į ugdymosi procesą, pašalinamos ugdymosi proceso metu atsiradusios kliūtys.

Lygiateisiškumas ir teisingumas – užtikrinamos kiekvienam vaikui vienodos teisės ir galimybės (nepriklausomai nuo lyties, sveikatos, socialinės ar kultūrinės padėties) augti ir ugdytis, stiprinti ir puoselėti savo galias. Siekiama mažinti diskriminavimą ir atskirtį.

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – kuriama ugdymo(si) aplinka, kuri grindžiama atvirumu, pagarba, empatija ir tolerancija, kurioje įvairovė suvokiama kaip vertybė. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui natūraliai įsitraukti į prigimtinių ir kultūrinių skirtumų pažinimą.

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – kuriama aplinka, kuri skatina lygiavertį bendravimą, pagarbą žmonių įvairovei. Puoselėjama empatija ir atjauta, stiprinama atsakomybė už save, siekiama bendrų sprendimų. Susipažįstama su teisėmis ir pareigomis, kurias turime vieni kitiems, savo bendruomenei.

Kultūrinis tapatumas – puoselėjama Žemaičių krašto kultūra, kalba, tradicijos, susipažįstama su krašto istorija. Kuriama aplinka padeda vaikui save išreikšti kaip etninės kultūros dalyvį, kūrėją. Skatinama didžiuotis savo krašto autentiškumu, pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

1. 3. VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Programoje tenkinami ir turtinami pagrindiniai, kiekvienam vaikui aktualūs poreikiai:

Judėjimo poreikis: Skatinamas harmoningas fizinis augimas, taisyklinga laikysena, motorikos lavinimas ir gebėjimas saugiai judėti, laikantis judėjimo ir poilsio ritmo.

Žaidimo poreikis: Sukuriamos aplinkos, kur vaikai gali laisvai žaisti, turėti žaidimo partnerių ir ugdyti kultūrą per bendrus žaidimus. Suaugusieji stebi ir palaiko vaikus jų žaidimo gebėjimuose.

Saugumo poreikis: Kuriamos sąlygos, leidžiančios vaikams jaustis saugiai, gerbiamai ir gauti paramą. Vaikai skatinami įsitraukti į rūpinimąsi kitais pagal savo galimybes.

Draugysčių poreikis: Sukuriama aplinka, kur vaikai jaučiasi priimti, vertinami ir gali užmegzti artimus santykius, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Skatinama bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra.

Komunikavimo poreikis: Vaikai skatinami dalintis emocijomis ir mintimis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis. Sukuriamos sąlygos išbandyti įvairias komunikacijos formas su bendraamžiais ir suaugusiais.

Pažinimo džiaugsmo poreikis: Kuriami aplinka, skatinanti smalsumą, tyrinėjimą ir kūrybiškumą, leidžianti vaikams džiaugtis naujais atradimais.

Kūrybinės saviraiškos poreikis: Sukuriama aplinka, skatinanti vaikų kūrybinę raišką per įvairias veiklas, leidžiančias jiems atrasti ir plėtoti savo interesus bei gabumus.

1. 4. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) POREIKIAI

Tėvai (globėjai) yra svarbiausi partneriai ugdymo(si) procese. Jų įsitraukimas teigiamai veikia vaikų psichinę sveikatą, socialinius santykius su aplinkiniais, užtikrina gerus mokymosi įgūdžius, galių plėtotę, formuojasi teigiama ir saugi vaikų savijauta, gerėja vaikų savivertė, jausmų valdymo įgūdžiai, mažėja elgesio problemų.

Tėvai (globėjai) skatinami ne tik aktyviai dalyvauti įstaigos ugdymo(si) procese, veiklose, renginiuose, projektuose, teikti pasiūlymus, bet ir pratęsti ugdymo(si) procesą namuose – tai padeda siekti ne tik veiksmingo vaiko ugdymosi tęstinumo ir glaudesnės tėvų ir vaikų tarpusavio sąveikos, bet ir reikšmingos abipusės patirties įgijimo.

Tėvų (globėjų) ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, atsakomybe, konfidencialumu, lygiaverte dialogine partneryste.

Mokykla sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) mokykloje ir šeimoje dermės, atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą. Mokyklos bendruomenė gerbia kiekvieno vaiko ir jo šeimos kultūros individualumą ir unikalumą. Vaikų, šeimų kultūrinė įvairovė suprantama kaip norma ir laikoma, kad visiems vaikams naudinga ugdytis, nes jie praturtina vienas kitą tuo, kad jie yra skirtingi bei padeda pažinti pasaulį tokį, koks jis yra – žmonės skirtingi pagal tautybę, amžių, lytį, pagal išvaizdą, pomėgius ar kt.

Tėvų (globėjų) poreikiai ir lūkesčiai išsiaiškinami pasitelkiant pagrindines šeimos ir įstaigos bendradarbiavimo formas: kasdieninis ryšys (tiesioginis ir netiesioginis), Tėvai dalyvauja veiklos kokybės įsivertinime, individualūs pokalbiai, ekskursijos, susirinkimai, disputai, šventės, popietės, tėvų (globėjų) nuomonių tyrimai. Atlikus tėvų (globėjų) nuomonės apklausą, išryškinti šie poreikiai:

Šilto, pagarbaus, lygiaverčio vaiko ir pedagogo santykio užtikrinimo poreikis.

Tėvams (globėjams) svarbus šiltas, pagarbus, lygiavertis, draugiškas mokytojo ir vaiko santykis. Mokytojo jautrus ir pastovus emocinis ryšys su vaiku;

Vaiko pažangos poreikis. Tėvai (globėjai) tikisi, kad ugdymo(si) procese dalyvaujantys ikimokyklinio amžiaus vaikai darys pažangą visose pasiekimų srityse. Tėvams svarbus tinkamas vaikų pasirengimas ugdytis pagal priešmokyklinio, pradinio ugdymo programą;

Nuolatinio informavimo apie vaikų pasiekimus poreikis. Tėvams (globėjams) svarbus nuolatinis grįžtamasis ryšys ir informavimas apie vaikų pasiekimus bei patiriamus sunkumus;

Sveikos gyvensenos ir emocinio ugdymo poreikis. Tėvams (globėjams) svarbus ugdymo įstaigos dėmesys vaikų sveikos gyvensenos ir emocinės sveikatos ugdymui;

Ekologinio raštingumo ir tvarumo ugdymo integravimo į ugdymo procesą poreikis. Tėvai (globėjai) išsako poreikį dėl ekologinio ikimokyklinio amžiaus vaikų raštingumo ir tvarumo ugdymo integravimo į vaikų ugdymo(si) procesą;

Kuo mažesnės grupės pedagogų kaitos poreikis. Tėvams (globėjams) svarbu, kad ugdymo(si) proceso eigoje rastųsi kuo mažesnė pedagogų kaita, esą tai neigiamai veikia vaiko emocinę būseną;

Kasdienio buvimo ir ugdymo(si) lauke poreikis. Tėvams (globėjams) svarbus kasdieninis vaikų buvimas ir ugdymas(is) lauke. Tėvai pabrėžia vaikų buvimo ir ugdymo(si) lauke svarbą vaikų emocinei sveikatai, imuniteto stiprinimui, fizinių, pažintinių gebėjimų ugdymui(si);

Tinkamai užtikrinamo poilsio laiko poreikis nemiegantiems vaikams. Tėvams (globėjams) svarbus tinkamai organizuotas užimtumas poilsio metu nemiegantiems vaikams.

Tėvai (globėjai) yra esminiai partneriai ugdymo(si) procese, nes jų įsitraukimas teigiamai veikia vaikų psichinę sveikatą, socialinius santykius, mokymosi įgūdžius ir savivertę, mažina elgesio problemas. Jie skatinami aktyviai dalyvauti įstaigos veiklose ir pratęsti ugdymą namuose, kas užtikrina efektyvesnį vaikų vystymąsi.

1. 5. MOKYKLAI BŪDINGAS SAVITUMAS

Mokykla, esanti šalia Sodų skverelio, suteikia vaikams galimybę daug laiko praleisti lauke, stebint gamtą. Įstaiga siūlo ugdymą lietuvių kalba nuo 1 metų iki mokyklos, atsižvelgdama į vaikų poreikius ir tėvų lūkesčius. Mokykloje dirba kvalifikuoti pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai, teikiantys logopedo, spec. pedagogo, psichologo ir socialinio pedagogo paslaugas.

Edukacinės erdvės apima pojūčių erdvę, laboratoriją ir kūrybos zonas. Lauke yra įrengtos krepšinio ir futbolo aikštelės, „Basakojų takas“, vabzdžių viešbutis, slieko laboratorija bei poilsio zonos. Vaikų ekologinių ir gamtosauginių vertybių formavimui darželyje įrengtas šiltnamis, mini daržas, sodas.

Mokykla bendradarbiauja su Mažeikių miesto ir rajono ikimokyklinėmis ir pradinėmis mokyklomis, Mažeikių V. Klovos Muzikos mokykla, futbolo klubu „Žemaitijos lokiai“, Mažeikių Dailės

mokykla, Mažeikių Politechnikos mokykla, asociacija „Finansiniai akcentai“. Įstaiga įsijungė į Respublikos lopšelių-darželių „Žilvitis“ narių bendruomenę.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS PRINCIPAI

Programa parengta vadovaujantis ikimokyklinio ugdymo(si) principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

1. Sveikos gyvensenos ir fizinio aktyvumo principas. Formuojamas vaikų supratimas apie sveikos gyvensenos svarbą. Ugdomi fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, higienos įpročiai ir rūpinimasis savo emocine ir fizine sveikata;

2. Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

3. Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

4. Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

5. Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

6. Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

7. Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę. Skiriamas dėmesys didelį ugdymosi potencialą turinčių vaikų ugdymui(si), kuris padėtų atskleisti jų intelektualius, kūrybinius ir emocinius gebėjimus;

8. Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

9. Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

10. Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

11. Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

12. Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

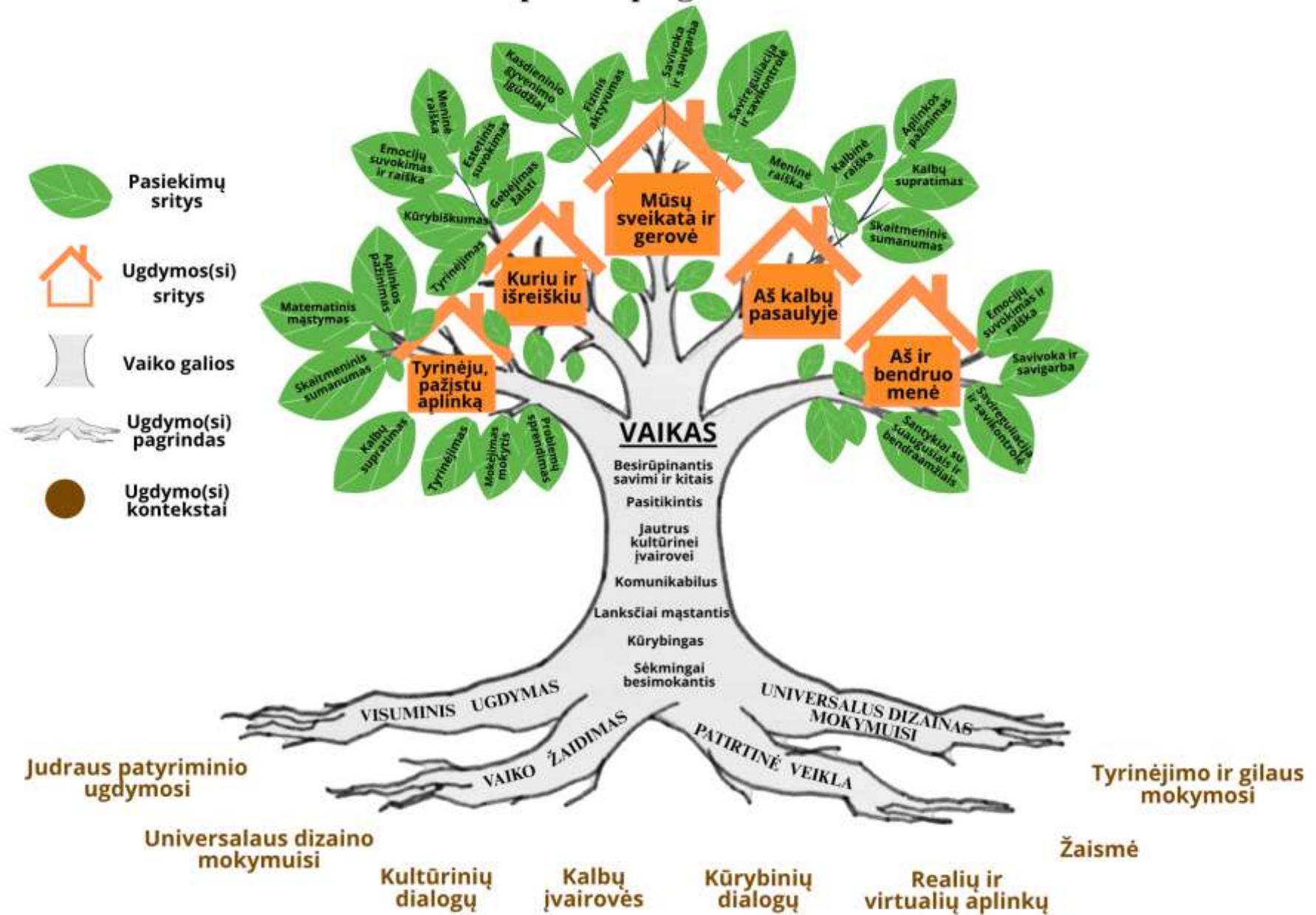
1. Ugdymo(si) procese atsižvelgti į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinti visapusišką vaiko raidą.
2. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant žaidimą, kaip pagrindinį ugdymo(si) metodą, ir kitą patirtinę veiklą.
3. Saugoti ir stiprinti vaikų psichinę ir fizinę sveikatą, padėti prisitaikyti prie naujos mokymosi aplinkos ir tenkinti jų aktyvumo bei judėjimo poreikius.
4. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu bei pagarba grindžiamą aktyvią partnerystę, orientuotą į tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais) ir švietimo pagalbos specialistais.
5. Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymo(si) poreikių įvairovę.
6. Taikyti lėtojo ugdymo(si) principą, skirti pakankamai laiko vaiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

Ugdymo(si) rezultatai

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai – tai vaikų pasiekimai, nuosekliai ugdomi jų raidos ir mokymosi procese. Jie apima vertybines nuostatas, žinias, supratimą ir gebėjimus. Pasiekimai suskirstyti

į 18 sričių, kurios padeda vaikui visapusiškai augti.

Konceptualus programos modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra grindžiamas visuminiu ugdymu, kuris užtikrina subalansuotą visų 18 pasiekimų sričių plėtotę. Tai apima atskirų ugdymo(si) sričių dermę ir ugdymo bei ugdymosi procesų balansą. Universaliuoju dizainu mokymuisi siekiama pripažinti ir priimti vaikų skirtumus, sukuriant sąlygas kiekvienam vaikui visavertiškai įsitraukti į bendrą ugdymo(si) procesą. Pagrindinė vaikų veikla yra žaidimas ir kita patirtinė veikla, leidžianti jiems pajauti, tyrinėti, kurti ir dalintis. Šie elementai sudaro tvirtą pagrindą vaikų visapusiškam ugdymui(si) ir harmoningo emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos bei kūrybos galių vystymuisi.

Ugdymo(si) turinys

Ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys yra sudarytas vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023). Jame atskleidžiamos plėtojamos vaiko galios per svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis. Atsižvelgiant į vaiko amžių, kiekvienoje ugdymo(si) srityje numatytos pasiekimų sritys, esminiai gebėjimai ir vertybinės nuostatos, pateiktos ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos. Ikimokyklinio ugdymo turinys yra dėliojamas atsižvelgiant į siekiamus rezultatus per tam tikrą amžiaus laikotarpį.

Ugdymo(si) procesas

Ugdymo(si) procesas apima pedagogų taikomus metodus, strategijas ir veiklas, kurios padeda siekti ugdymo(si) uždavinių:

- Žaidimo metodas. Žaidimas yra pagrindinė vaikų veikla, per kurią vyksta mokymasis.
- Projektinė veikla. Vaikų dalyvavimas projektuose skatina kūrybiškumą ir bendradarbiavimą.
- Universalus dizainas mokymuisi. Ugdymo(si) turinio pritaikymas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko poreikius ir gebėjimus.
- Tėvų įtraukimas. Bendradarbiavimas su tėvais, siekiant užtikrinti nuoseklumą tarp ugdymo namuose ir ugdymo įstaigoje.

Aplinka

Ugdymo(si) procesas vyksta saugioje, motyvuojančioje ir vaikų poreikius atitinkančioje aplinkoje. Fizinė aplinka - tai lauko ir vidaus erdvės, kuriose gausu įvairių žaidimų priemonių, kūrybinių erdvių, knygų ir mokymo priemonių. Socialinė aplinka - tai santykių, nuostatų, elgesio normų ir bendravimo visuma, leidžianti vaikams jaustis saugiai. Emocinė aplinka – ugdymo įstaigos kultūrą, kuri

skatina vaikų emocinį saugumą ir pasitikėjimą savimi.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <i>Esminis gebėjimas</i> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	► Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. ► Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. ► Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. ► Padeda į vietą vieną kitą daiktą. ► Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėje.	► Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu. ► Skanauja maistą patiektą estetiškai. ► Girdint vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, kaupia žodyną. ► Grupės įrengtoje „virtuvėje“ žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus. ► Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius. ► Mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoti, tvarkyti žaislus.
Fizinis aktyvumas <i>Vertybinė nuostata</i> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <i>Esminis gebėjimas</i> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	► Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. ► Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. ► Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. ► Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. ► Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. ► Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.	► Vaikščioja ir išlaiko pusiausvyrą einant sumažinto ploto paviršiumi, įveikiant kliūtis, lipant į kalniuką. ► Geba pereiti nuo greito ėjimo prie bėgimo. ► Pradeda lankstyti ranką per riešą, vis tiksliau atliekant judesius. ► Dėlioja daiktus vieną ant kito, užsuka, atsuka, darinėja, naudojami stalo įrankiais.
Savivoka ir savigarbą <i>Vertybinė nuostata</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminis gebėjimas</i> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas	► Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis. ► Pasako kiek jam metų, savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. ► Apie save kalba pirmuoju asmeniu, siekia savarankiškumo: „aš pats“.	► Ugdosi dienos ritmo pajautą, kai kasdienių veiklų metu yra mokytojo skatinami atpažinti kūno siunčiamus signalus: gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti. ► Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebėti ir

(mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	▶ Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. ▶ Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. ▶ Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. ▶ Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	pasitikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar vyks. ▶ Tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, pažymi, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.
Savireguliacija ir kontrolė <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminis gebėjimas</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	▶ Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. ▶ Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. ▶ Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. ▶ Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	▶ Kasdienio valgymo metu mokosi valgyti savarankiškai. ▶ Naudojasi stalo įrankiais, pasirenka stalo įrankį skirtingam maistui valgyti.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <i>Esminis gebėjimas</i> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	▶ Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų ir sveiką maistą, iš kur jis atsiranda, ir ką reikia valgyti, kad augtų sveikas. Stengiasi rinktis sveikus maisto produktus. ▶ Savarankiškai serviuoja stalą, valgo tvarkingai ir susitvarko pavalgę. ▶ Taisyklingai plauna rankas, apsirengia ir nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo daiktais.	▶ Klausio, aiškinasi, randa atsakymus apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai. ▶ Diskutuoja su draugu kas yra sveika, o kas ne, savo nuomonę argumentuoja. ▶ Žaidžia vaidmeninius, režisūrinius žaidimus. ▶ Tyrinėja vaisius ir daržoves, sveria, uosto, pjausto, pavadina, gėrasi estetinei įspūdžiu. ▶ Tyrinėja, matuoja, žymisi išgeriamo vandens kiekį.

	▶ Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. ▶ Atpažįsta tinkamus ir netinkamus prisilietimus. ▶ Žino, kur kreiptis pagalbos, ir mokosi saugoti save bei kitus.	▶ Motyvuojamas suaugusiojo pavyzdžio laikosi asmens higienos. ▶ Supranta, kodėl svarbu laikytis asmens higienos. ▶ Įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, maloniai akiai. ▶ Imasi iniciatyvos pastebinti ne vietoje padėtus daiktus, numestą šiukšlę, mokosi šiukšles rūšiuoti. ▶ Mokosi suprasti saugaus bendravimo taisyklės, kreipiasi pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimę, patekus į bėdą. ▶ Aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. ▶ Mokosi saugaus elgesio grupėje, gatvėje, miške, prie vandens telkinių įgūdžių, sužino apie daiktus, kurie pavojingi jų sveikatai ir saugumui, laikosi susitartų saugaus elgesio taisyklių. ▶
Fizinis aktyvumas <i>Vertybinių nuostatų</i> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <i>Esminis gebėjimas</i> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	▶ Eina, bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu, ištvėmingas. ▶ Šoka į tolį, į aukštį. ▶ Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. ▶ Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. ▶ Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. ▶ Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. ▶ Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. ▶ Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius išlaikant pusiausvyrą.	▶ Juda spontaniškai su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis. ▶ Išbando mokytojo demonstruojamus, pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus. ▶ Tobulina koordinaciją, orientaciją erdvėje, vikrumą, greitumą, jėgą žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais. ▶ Inicijuoja ir įsitraukia į inicijuojamus užsiėmimus, fantazuoja, ieško neįprastų pozų, judesiais perteikia pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes. ▶ Nevaržomai judant, eksperimentuojant išbando savo kūno judėjimo galimybes. ▶ Saugiai keičia savo kūno pradines padėtis, veikiant ribotame plote pratina judėti saugant save ir kitą. ▶ Žaidžiant komandinius žaidimus, mokosi laikytis taisyklių, laimėti, pralaimėti. ▶ Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją dėliojant, konstruojant, veriant, piešiant ir kt.

Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminis gebėjimas</i> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	▶ Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. ▶ Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. ▶ Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. ▶ Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. ▶ Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	▶ Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo. ▶ Atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip nuramina kūną, emocijas, mintis. ▶ Išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus. . ▶ Suaugusiojo padedami susikuria įvairius ritualus
Savireguliacija ir kontrolė <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminis gebėjimas</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	▶ Žino ir geba taikyti įvairius nusiramavimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. ▶ Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, išvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. ▶ Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas. ▶ Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. ▶ Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	▶ Atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip nuramina kūną, emocijas, mintis ▶ Siekia estetinio išpūdzio, geba padengti kasdienį ir šventinį stalą ▶ Kuria įvairius siužetus režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu ▶ Geba išklausti skaitomų tekstų ir pasakojimų, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, jo nešvaistyti ▶ Mokosi elgesio taisyklių prie stalo ▶ Tyrinėja kiek reikia įdėti darbo, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo

		► Suaugusiojo skatinami vaikai atsižvelgia į visos dienos režimą, dėlioja dienos ritmo paveikslėlius, skirtingų dienų įvykius, keičiančius įprastą dienos eigą, dienos ritmą ► Vakare reflektuoja ar pavyko įgyvendinti susiplanuotą dienos ritmą, aptaria kaitos priežastis
--	--	---

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminis gebėjimas</i> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	► Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. ► Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. ► Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. ► Siekia savarankiškumo: „aš pats“. ► Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. ► Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. ► Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. ► Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	► Savo kūno ribas jaučia suaugusiojo glaudžiami, žaidinami, rengiami, kalbinami. ► Išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas, pajausdami, patirdami, ką kuri kūno dalis daro. ► Stebi save veidrodyje, savo atvaizdą matydami vandens paviršiuje, žaisdami šešėlių žaidimus. ► Supranta save kaip unikalų asmenį žaidžiant, pasakojant, piešiant save, savo stiprybes. ► Pajaučia savo augimą per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuodamiesi išaugtus drabužėlius ar batus, naudodami ūgio matuoklius, žiūrindami anksčiau darytas savo nuotraukas. ► Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. ► Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. ► Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais, dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.

Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminis gebėjimas</i> Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	▶ Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. ▶ Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	▶ Savo poreikius mokosi parodyti veido mimika, garsais, gestais, pirmaisiais žodžiais, galvą į šonus (nesutikimas). ▶ Kilusias emocijas išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza. ▶ Jautriai reaguoja, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis. ▶ Mokosi emocijas atpažinti, jas įvardyti. ▶ Savo nuotaiką pažymi naudojant emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“. ▶ Atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso.
Savireguliacija ir kontrolė <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminis gebėjimas</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti..	▶ Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. ▶ Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. ▶ Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. ▶ Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	▶ Įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodo, atskleidžia, išreiškia emocijas, kreipiasi pagalbos, pasiguodžia, leidžiasi apkabinamam, nuraminamam, nukreipia dėmesį nuo stiprias emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos. ▶ Bendraudami su kitais mokosi tinkamai elgtis, pritaiko išmokus būdus, kuriuos patyrė, suprato, perėmė iš suaugusiojo, atsižvelgia į kito prašymus. ▶ Jaučia laiko tėkmę sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. ▶ Eksperimentuoja su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais. ▶ Paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami savo veiklos per dieną paveikslėlius.
Santykiai su suaugusiais ir vaikais <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <i>Esminis gebėjimas</i> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais	▶ Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. ▶ Ieško bendraamžių draugijos. ▶ Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo.	▶ Mokosi būti ir veikti šalia kitų ir kartu su kitais įsitraukdami į bendrus žaidimus ir veiklas grupelėje. ▶ Stengiasi suprasti, ką jaučia kitas, bando atliepti kito jausmus ar norus. ▶ Tyrinėja aš – ne aš ribas; kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirenka savo drabužėlius ar žaislus, aiškinasi mano – tavo santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu).

kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, aiškinasi, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	▶ Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. ▶ Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. ▶ Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai.	
--	--	--

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Savivoka ir savigarda <i>Vertybinė nuostata</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminės gebėjimas</i> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	▶ Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. ▶ Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. ▶ Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. ▶ Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. ▶ Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	▶ Tyrinėja judėjimo ir atamos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas eksperimentuodami, kurdami modelius. ▶ Mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą, reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. ▶ Aiškina ką suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali. ▶ Išvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprybes, sau priimtinausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais. ▶ Plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius darydami klaidas ir jas taisydami. ▶ Tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, samprotauja, kaip atrodys užaugę, ko norėtų išmokti, kuo norėtų tapti ateityje. ▶ Atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu. ▶ Šalies ir pasaulio žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, būstų, darbų, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumus ir įvairovę vaikai pažįsta per įvairias medijas. ▶ Aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos ir pan., tyrinėja ir atranda, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius.

		▶ Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūrinuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose. ▶ Pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapi, konstruoja mėgstamų vietų modelius, iš pasakojimų pažįsta iškilius asmenybes. ▶ Pilietinį tapatumą vaikai ugdo šeimoje, grupėje, kieme laikydamiesi vertybių, pareigų ir teisių, kurias turi konkrečios valstybės pilietis. ▶ Dalyvauja prasmingose veiklose, kurios siejamos su aplinkos saugojimu, tvarkymu. ▶ Aiškinasi ir išreiškia supratimą, kad kai kurie žmonės patiria skurdą, jiems reikalinga pagalba, todėl įsitraukia į organizuojamas labdaros akcijas, prisideda prie kitų labdaros iniciatyvų.
Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminis gebėjimas</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	▶ Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. ▶ Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. ▶ Pradedą kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau.	▶ Įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu. ▶ Žaidžia žaidimus, kurie skatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti. ▶ Skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniais, žodžiais ir kt.) parodo savo poreikius, pomėgius, interesus. ▶ Veikdami įvairiose veiklose, žaidimuose patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja, vis geriau atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis.
Savireguliacija ir kontrolė <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminis gebėjimas</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir	▶ Žino ir geba taikyti įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. ▶ Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. ▶ Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas.	▶ Pradedą valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbado skirtingus būdus, padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, sutelkia pastangas tinkamam poelgiui. ▶ Mokytojo padedamas mokosi valdyti pokyčių situacijoje kilusias neigiamas emocijas, kad pasijustų gerai (mokosi išvelgti gerąją pokyčių pusę, susitarti, prisiderinti).

veiksmus, įsiviaudrinęs geba nusiraminti.	▶ Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. ▶ Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	▶ Stebi, tikslingai tyrinėja, išbando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus. ▶ Ugdosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę žaidžiant savireguliaciją plėtojančius žaidimus, savarankiškai išbandant naujas veiklas, kartu su kitais įsitraukiant į iššūkus, tikslumo, kliūčių įveikos reikalingas veiklas, laikosi su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos. ▶ Išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės (savęs motyvavimas atlikti tai, ko daryti nesinori) būdus, ugdosi veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus. ▶ Kelia sau paprastus asmeninius ar veiklos tikslus ir jų siekia. Susidūrus su kliūtimi keičia veikimo ar elgesio būdus, atkakliai stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima. ▶ Mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus. ▶ Klausinėja apie reikalavimus savo elgesiui, stengiasi pagal įgytą supratimą elgtis tinkamai. ▶ Kalbėdamiesi, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, pradeda pavadinti paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj.
Santykiai su suaugusiais ir vaikais <i>Vertybinių nuostatų</i> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <i>Esminis gebėjimas</i> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais.	▶ Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. ▶ Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. ▶ Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. ▶ Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. ▶ Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei kitų nuomonę, aiškinasi, tariasi.	▶ Inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisyklės, padeda, paremia vienas kitą, tariasi. ▶ Išbando pačių bendraujant atrastus, ar iš kitur sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugo elgesys yra geras ir koks yra blogas. ▶ Piešiant, matuojantis, lyginant panašumus ir skirtumus, kalbantis, žaidžiant, kartu veikiant tyrinėja, kuo panašus/si į kitus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų, suaugusiųjų. ▶ Komunikuoja su mokytoju, seka jo elgesio modelį, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir

Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	▶ Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. ▶ Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. ▶ Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. ▶ Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. ▶ Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei	priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką. ▶ Žaisdamas, atlikdamas grupines veiklas mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti. ▶ Mokytojo padedamas mokosi išvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno nesutarimo dalyvio nuomonę ir ieškoti išečių, kurios būtų priimtinos kiekvienam. Mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti. ▶ Kartu su visais priima bendrus sprendimus, diskutuoja, drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko aplinką, jaučiasi aktyviais grupės dalyviais. ▶ Kartu su kitais veikiant ir siekiant bendro tikslo, lyderiauja paeiliui, apsvarsto kiekvieno pasiūlytas idėjas, ieško kompromisų. ▶ Tyrinėjant, aiškinantis, patiriant gyvenimą <i>čia ir dabar</i> plėtoja supratimą apie laiko tėkmės pokyčius per tam tikrą laiką. ▶ Atpažįsta tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje, sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių ir žymių veikėjų. ▶ Aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas mums gali papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį. ▶ Atranda ir tyrinėja dominančias istorines vietas esančias aplinkui.
---	--	---

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <i>Esminis gebėjimas</i>	▶ Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. ▶ Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai	▶ Atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdami suaugusiojo kalbą. ▶ Vaikai ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus. ▶ Supranta skaitomus nesudėtingus trumpus

Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. ► Skiria paveikslėlius, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. ► Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių.	tekstus, pasakojamas istorijas ir jose vykstančių įvykių seką, suvokia su dienvakare susijusius paaiškinimus. ► Pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo inicijuojamose mąstyti skatinančiose veiklose.
Kalbinė raiška <i>Vertybinių nuostatų</i> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminis gebėjimas</i> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, ištraukia į pokalbį, pasakoja ir kuria paprastas istorijas.	► 2–3 žodžių vientisiniais sakiniiais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes. ► Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus. ► Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	► Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmams, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. ► Jausmų, emocijų, norų, minčių raišką skatina dėmesys jų kalbai, kantrus išklausymas, lėtas kalbėjimo tempas, reagavimas į vaikų intencijas, reiškiamas žodine ir nežodine išraiška. ► Suaugusiojo padedami, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniiais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodami sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles. ► Poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. ► Domisi skirtinga kalbine raiška.
Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinių nuostatų</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti	► Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. ► Žodžiais, garsažodžiais, veiksmams parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	► Mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, klausydamiesi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. ► Domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, ekrane, kitose priemonėse, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. Vaizdinės informacijos suvokimą papildoma kiti jutiminiai pojūčiai, ypač – lytėjimas.

kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	▶ Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	
Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminis gebėjimas</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	▶ Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. ▶ Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. ▶ Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmiais, sava kalba. ▶ Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. ▶ Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. ▶ Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.	▶ Žodinės kalbos suvokimą ugdo si dalyvaujant inicijuojamuose vaidmenų žaidimuose, žaidimuose su žaislais ir įvairiomis priemonėmis bei kitose žaismės situacijose. ▶ Plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodami suaugusiuosius ir eksperimentuodami. ▶ Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius, stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, kitose priemonėse.
Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	▶ Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. ▶ Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). ▶ Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. ▶ Dalyvauja prižiūrint augalus.	▶ Mokosi išklausti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar poliloge, mokytojui sukuriant klausymosi aplinką įvairovę. ▶ Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius. ▶ Supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Kalbų supratimas	▶ Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus,	▶ Aktyviai įsitraukia į bendravimo veiklas, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių

<i>Vertybinė nuostata</i> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <i>Esminis gebėjimas</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. ► Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. ► Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	prasmes, ugdomi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. ► Žaisdami, dalyvaudami problemų sprendime, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. ► Kalbos supratimą gilina klausydamiesi amžių atitinkančių ir šiek tiek sudėtingesnių įvairaus stiliaus tekstų, netiesiogiai perduodamų žinučių (laiškų, raštelių), siedami skaitomą tekstą su vaizdine informacija ir numanomu kontekstu. ► Kūrybiškai naudojasi gestais reikšdami emocijas ir poreikius, bendradarbiaudami. ► Rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu.
Kalbinė raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminis gebėjimas</i> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, ištraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	► Išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius. ► Klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas. ► Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje. ► Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	► Kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis. ► Dalyvauja mokytojo inicijuojamose veiklose, padedančiose pažinti pasaulį, mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį, žodinę raišką papildydami išradiniais gestais, judesiais, mimika, iliustruodami aplinkos objektais, schemomis, piešiniais. ► Ištraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti. ► Supranta rašymo tikslus, tyrinėja ir supranta, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides. ► Ugdomi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančiųjų intencijas.
Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje	► Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus.	► Sužadintas smalsumas įtraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, kurių metu gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiais, išsiaiškinti, kaip

esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdoma skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Sukurtu turiniu dalinasi su kitais. ▶ Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. ▶ Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis. ▶ Kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami. ▶ Rašytinės raiškos gebėjimus ugdo si atšadami raides skaitmeniniuose įrenginiuose, siedami jas su ranka užrašytomis bei spausdintomis raidėmis, rašydami spausdintines raides ar skaitmenis ranka ir kompiuteriu.
Meninė raiška <i>Vertybė nuostata</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminis gebėjimas</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	▶ Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. ▶ Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. ▶ Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. ▶ Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. ▶ Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius.	▶ Režisūriniai, siužetiniai vaidmenų, žodiniai, kolektyviniai ir kiti žaidimai kuria vaikui naujas patirtis ir kalbines situacijas, kuriose iki šiol jis nėra dalyvavęs, suteikia galimybę plėsti žodyną, peržengiantį artimiausios aplinkos temas. ▶ Plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai, padeda ugdytis žodinės kalbos supratimą. ▶ Kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas.
Aplinkos pažinimas <i>Vertybė nuostata</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	▶ Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. ▶ Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. ▶ Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. ▶ Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo	▶ Įsitraukia į kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, jungdamiesi į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydamiesi skaitomų istorijų, skaitydami knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami filmukus. ▶ Įsitraukia į veiklas, žaidimus, kurių metu piešiniais, rašinėjimais, raidėmis pavaizduoja savo patirtį, išgyvenimus, norus, rašo žinutes, laiškelius tėvams, vaikams, mokytojams.

	būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti.	
--	---	--

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	▶ Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. ▶ Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). ▶ Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. ▶ Dalyvauja prižiūrint augalus.	▶ Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius. ▶ (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios). ▶ Dienotvarkėje klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atranka reikalingus ingredientus maistui ruošti.
Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminis gebėjimas</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį.	▶ Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas. ▶ Paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. ▶ Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. ▶ Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas. ▶ Tapatina, atranka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. ▶ Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	▶ Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jautimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. ▶ Natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai). ▶ Padedami mokytojo, atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. ▶ Natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti.
Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.	▶ Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas.	▶ Žaidžia su įgarsinimo lentele, mokosi įrašyti savo balsą, atpažinti paveikslėlius. ▶ Žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be

<i>Esminis gebėjimas</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	▶ Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. ▶ Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.).
Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <i>Esminis gebėjimas</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	▶ Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. ▶ Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. ▶ Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. ▶ Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių.	▶ Kalbinami išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas atpažindami paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų.
Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotuoja. <i>Esminis gebėjimas</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotuoja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	▶ Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. ▶ Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. ▶ Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklą; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatais rodo kitiems.	▶ Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. ▶ Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuluoti: apversti, pasukti, pastumti.

Problemų sprendimas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai.	▶ Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. ▶ Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. ▶ Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. ▶ Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	▶ Pradedą nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (pavyzdžiui, įjungus jungiklį, žaislas pradeda judėti). ▶ Spėja, kuriame inde telpa daugiau vandens, o spėjimą patikrina vandenį perpildami iš vieno indo į kitą. ▶ Savo pastebėjimus jie išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis su matavimu susijusiomis sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“. ▶ Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas.
Mokėjimas mokytis <i>Vertybinė nuostata</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminis gebėjimas</i> Pradedą valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	▶ Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. ▶ Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. ▶ Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. ▶ Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas	▶ Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. ▶ Žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose kalbinami mokytojo, vaikai įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties ir buvimo vietos arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.

Ugdymo(si) turinys vaikams 4 - 6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	▶ Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. ▶ Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. ▶ Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. ▶ Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. ▶ Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei	▶ Apžiūrinėja iš visų pusių, viršaus, apačios, liksdami, uosdami, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kampuotas, pailgas), kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą. ▶ Stebint aplinkos daiktus suteikia jiems prasmę, prisitaiko prie aplinkos, ugdomi savarankiškumą, supranta, kad kažką reikia apeiti, kažką galima pakelti ir pernešti, kažko geriau neliesti, pagal daiktus ir jų išsidėstymą orientuojasi aplinkoje. ▶ Remdamiesi patirtimi, vartydami paveikslėlių ir interaktyvias knygas,

	jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti.	žiūrėdami vaizdo medžiagą, žaisdami žaislais, apžiūrėdami išvykų metu, vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (pavyzdžiui, oro, vandens, sausumos). ► Stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir pan.), pajunta tekstūrų skirtumus, vaisiuose suranda sėklas. ► Tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę.
Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam Suprantamais matematiniais būdais <i>Esminis gebėjimas</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	► Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. ► Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. ► Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. ► Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti. ► Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai.	► Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. ► Veikdami su daiktais, vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, savikontrolę. ► Gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (iš šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje (pavyzdžiui, planas). ► Vaikai pastebi daiktų seką eidami į mokyklą, kur nors važiuodami: kelio ženklas, šviesoforas, perėja ir pan. ► Darže, šiltnamyje, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga. ► Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. ► Naudodamiesi objektais, piešiniais, kurdami istorijas, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti.
Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines	► Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. ► Sukurtu turiniu dalinasi su kitais. ► Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą	► Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus panaudojant įvairias priemones: knygoje, informaciniuose tekstuose, stebi tiksliai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant, ir pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų

priemonės, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. ► Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga. ► Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus). ► Žaisdami, tyrinėdami aplinką, vaikai naudojami išmaniaisiais daiktais (žaislais, robotukais, išmaniaisiais rašikliais, telefonais, išmaniosiomis grindimis ir kt.), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando. ► Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus. ► Skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles vaikai sužino ir mokosi taikyti jas aptardami su suaugusiuoju. ► Žaisdami, konstruodami, bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukai, valdikliai ir pan.). Vaikai nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas.
Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi žodiniaisiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <i>Esminis gebėjimas</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	► Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. ► Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. ► Domisi įvairiais rašytiniais teksta, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	► Daiktus ir jų savybes vaikai mokosi suprasti ir pavadinti, kai jų tyrinėjimus lydi mokytojo komentarai, klausimai, grįžtamasis ryšys. ► Dalinasi mintimis, kam reikalingi medžiai (teikia pavėsį, jame prieglobstį randa gyvūnai), mokytojo padedami, išsiaiškina, kad medžiai gamina deguonį, kuris būtinas žmonių ir gyvūnų kvėpavimui, ir supranta, kad medžius reikia saugoti ir sodinti. ► Mokosi apie artimiausią aplinką kelti klausimus, į kuriuos atsakoma „taip“ arba „ne“, dalyvauja apklausoje, kai atsakymų skaičius neviršija 12-os. ► Įsitraukia į diskusijas su mokytoju ir kitais vaikais, kaip gali būti fiksuojami, koduojami duomenys, dalinasi idėjomis, kaip būtų galima juos grafiškai pavaizduoti.

		▶ Diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną.
Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	▶ Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. ▶ Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. ▶ Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	▶ Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję. ▶ Tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pavyzdžiui, kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pavyzdžiui, kamuoliai forma skiriasi nuo knygų). ▶ Drauge su mokytoju aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams. ▶ Lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. ▶ Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko ▶ Žaisdami atranda fizikinius reiškinius, tyrinėja tamprumo reiškinius. ▶ Tyrinėjimo objektu tampa vanduo ir jo būviai. ▶ Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus.
Problemų sprendimas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes	▶ Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. ▶ Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. ▶ Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	▶ Mokytojo padedami, ieško daiktų panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. ▶ Ieško atsakymų į patiems kylančius ir mokytojo nuolat keliamus klausimus. ▶ Diskutuoja apie gyvūnų naudą, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, gerai jaustųsi. ▶ Svarsto ir aiškina, kaip gyvūnai prisitaikę prie aplinkos, kokie žmogaus ir gyvūnų santykiai. ▶ Veikdami mokytojo tikslingai sukurtuose kontekstuose, mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprenddami problemas. ▶ Įtraukiami į probleminių situacijų, kuriose reikia įvertinti atstumą tarp savęs ir kitų, tarp dviejų artimos aplinkos objektų, nagrinėjimą, sugalvoti ir paaiškinti, kaip

		įvairiose situacijose galima palyginti dviejų trijų pažįstamų objektų atitinkamą dydį.
Mokėjimas mokytis <i>Vertybinė nuostata</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminis gebėjimas</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, išitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	▶ Išitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmolti. ▶ Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. ▶ Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. ▶ Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatus, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmolti.	▶ Matydami, kaip suaugusieji ir kiti vaikai naudoja įvairius įrankius, ir stebėdami, kaip tie įrankiai veikia, patys juos išbando. ▶ Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdosi nuostatą tausoti daiktus. ▶ Džiaugiasi atradę naujus dydžių palyginimo būdus. ▶ Per įvairias praktines veiklas susipažįsta su nurodymo, komandos sąvoka.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymosi gairės
Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminis gebėjimas</i> Susipažįsta su įvairiais gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškiniais, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	▶ Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. ▶ Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. ▶ Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	▶ Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis. ▶ Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susizavėjimą, grožėjimąsi). ▶ Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi įstaigoje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, turint galimybę aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan.
Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata</i>	▶ Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais.	▶ Intuityviai domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaušėjimo sąsajas.

Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminis gebėjimas</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	▶ Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. ▶ Grafinius ir erdvinis kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. ▶ Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. ▶ Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. ▶ Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.	▶ Mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydami muzikos kalbos pradmenis. ▶ Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. ▶ Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą.
Gebėjimas žaisti <i>Vertybinių nuostatų</i> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminis gebėjimas</i> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	▶ Žaidžiant pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. ▶ Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	▶ Išmoka pasirinkti arba ir patys susikurti erdves savo žaidimams. ▶ Žaidimo patirties neturintis vaikas pradeda žaisti mokytoji su juo inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams. ▶ Erdvinė raiška lavėja jiems spontaniškai žaidžiant su erdvine vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis.
Kūrybiškumas <i>Vertybinių nuostatų</i> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <i>Esminis gebėjimas</i> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	▶ Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. ▶ Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais. ▶ Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo.	▶ Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. ▶ Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.
Tyrinėjimas <i>Vertybinių nuostatų</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.	▶ Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. ▶ Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga,	▶ Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes. ▶ Į valdę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką.

<i>Esminis gebėjimas</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. ► Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatais rodo kitiems.	► Spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: jas liečia, judina, brauko, spaudo, teplioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius.
Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminis gebėjimas</i> Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose Ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, Kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	► Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. ► Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	► Dėl džiaugsmingos aplinkinių reakcijos vaikai labiausiai pasisėkusius judesius ir garsus vis tiksliau kartoja, ima jais žaisti, manipuliuoti, siekdami socialinio atsako.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymosi gairės
Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminis gebėjimas</i> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	► Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. ► Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. ► Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą pasakydamas vieną kitą argumentą.	► Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis. ► Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi įstaigoje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, turint galimybę aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan. ► Grafinė ir spalvinė raiška tampa įvairesnė, meninių sąvokų žodynas platesnis, kai mokytojo paskatinti jie stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniiais.

		► Pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius įstaigoje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.
Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminis gebėjimas</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	► Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. ► Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. ► Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. ► Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. ► Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius.	► Mokytojo skatinami plėtoja ir savos kūrybos spontanišką (vadinamą „arioso“) dainavimą. ► Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija. ► Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti ir t.t. ► Tikslingas grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimas – piešimas. ► Piešdamas ir kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką. ► Spalvinė, grafinė ir erdvinė vizualinė raiška ikimokykliniame ugdyme yra integrali.
Gebėjimas žaisti <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminis gebėjimas</i> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	► Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. ► Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. ► Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. ► Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus. ► Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus.	► Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, vaikai pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų. ► Prisiimdami apibendrintus vaidmenis, vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienes socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas. ► Žaidimai tampa tęstiniais, vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus.

	▶ Žaidžiant laikosi susikurtų žaidimo taisyklių.	
Kūrybiškumas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <i>Esminis gebėjimas</i> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	▶ Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. ▶ Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. ▶ Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato. ▶ Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	▶ Patinka kurti savo žaidimus ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais. Savarankiškai žaisdami ir kurdami vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes. ▶ Šokdami vaikai tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui. ▶ Patiria džiaugsmą kurdami įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų. ▶ Drauge su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.).
Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminis gebėjimas</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	▶ Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. ▶ Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. ▶ Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	▶ Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. ▶ Kartu su bendraamžiais ir suaugusiaisiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių.
Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <i>Esminis gebėjimas</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais,	▶ Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. ▶ Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno	▶ Atskiri judesiai, o vėliau ir jų deriniai padeda išlaisvinti kūno koordinaciją ir plastiškumą, todėl pradeda judėti erdvėje įsivaizduojama vingiuota linija, mokosi koordinuoti savo kūną. ▶ Naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno energiją ir įtampą. ▶ Atliekant simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas

kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. ▶ Pradeda kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau.	situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems. ▶ Dalinasi ir reflektuoja patirtas patirtis su šalia esančiais.
--	--	--

V. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO(SI) TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymo(si) pažangos vertinimas – tai nuolatinis vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas, dokumentavimas bei stebėseną.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimu siekiama:

- pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;
- kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;
- nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveiką su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;
- kryptingai tobulinti įstaigos Programą, vadovaujantis mokyklos vaikų pažangos stebėseną;
- derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Vaiko pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašo 18 pasiekimų sričių arba pritaikytą programą, atsižvelgiant į nustatytus vaiko specialiuosius ugdymo(si) poreikius. Vertinami vaiko pasiekimai ir jo daroma pažanga, lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su dabartiniais. Ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimas grindžiamas individualizavimo principu, t. y. kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami atskirai, nelyginant su kitais. Vertinama vaiko įgyta patirtis, žinios, gebėjimai bei išsiugdytos vertybinės nuostatos (vaiko įgytos kompetencijos).

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodika. Vaikų ugdymo(si) pasiekimų dokumentavimas ir jų pažangos stebėjimas atliekamas laikantis universalaus dizaino mokymuisi (kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami individualiai), nuoseklumo (vertinimas atliekamas nuosekliai, siekiant stebėti ilgalaikę vaiko pažangą ir vystymąsi įvairiose srityse) ir bendradarbiavimo (vertinimo procesas apima mokytojų, mokinio padėjėjų, švietimo pagalbos specialistų, vaikų tėvų (globėjų) ir pačių vaikų dalyvavimą) principų.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas vyksta šiais etapais:

- pradinis vertinimas:

✓ atliekamas, kai vaikas pradeda lankyti ugdymo įstaigą.

✓ stebima vaiko adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

□ nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas:

✓ mokytojai nuolat taiko pagrindinius pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus (stebėjimą, vaiko veiklą, darbelių analizę, pokalbį su vaiku, vaiko pasakojimą, diskusiją, individualias užduotis ir kt.), fiksuoja pažangą ir sunkumus. Sukaupta informacija peržiūrima kas 2 savaitės. Duomenys kaupiami vaiko aplanke ir e. dienyne „Mūsų darželis“

□ Pasiekimų įvertinimas:

✓ atliekamas ne rečiau kaip du kartus per metus: rugsėjį-spalį ir gegužę-birželį.

✓ apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga (pateikiama trumpais komentarais nusakančiais, vaiko stiprybės, kas jau pasiekta, ką reikia tobulinti). Duomenys suvedami e. dienyne „Mūsų darželis“.

✓ vaiko pasiekimai ne rečiau kaip kartą per metus individualiai aptariami su tėvais (globėjais).

✓ jei yra poreikis, į aptarimą kviečiami Vaiko gerovės komisijos atstovai, kiti švietimo pagalbos specialistai, administracijos atstovai.

□ Tolesnis planavimas:

✓ sukaupta informacija naudojama tikslingam veiklos planavimui, bendradarbiavimui su tėvais (globėjais), sklandžiam perėjimui ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina 18 pasiekimo sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas

Ikimokyklinis ugdymas

Priešmokyklinis ugdymas

